

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

آئینه ایران

بهرام رحمانی

۰۴ اکتوبر ۲۰۲۱

تحرکات تروریستی جمهوری اسلامی علیه سازمان‌های اپوزیسیون کرد!

جمهوری اسلامی ایران هزاران نیروی سپاه پاسداران و ارتش را با توپ و تانک و پهباد و... به استان‌های آذربایجان غربی و کردستان گسیل کرده است. اما هنوز روشن نیست سران جمهوری اسلامی از لشکرکشی به این استان‌ها چه اهدافی را دنبال می‌کنند؟ اخیراً روابطه جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان به شدت تیره شده است. اما آنچه که مسلم است جمهوری اسلامی به ویژه از خیزش‌های مردمی در این استان‌های مهم کشور نگران است و به همین دلیل فضای تهدید و ترور خود را افزایش داده است.

سحرگاه روز پنجشنبه ۱۸ شهریور ۱۴۰۰ چند فروند جنگنده نیروی هوایی جمهوری اسلامی محل استقرار تعدادی از احزاب کردستان ایران در مناطق مرزی اقلیم کردستان را مورد حمله قرار دادند. بنا بر گزارش‌ها، این حملات در حوالی ساعت ۶ بامداد با تجاوز چندین فروند جنگنده و پهباد به حریم هوایی کردستان عراق شروع شد و در پی آن، ارتفاعات «هلگورد»، «بریزین» و «آلانه» نیز توسط آتش توپخانه‌های سپاه پاسداران مورد حمله قرار گرفت. سه منطقه سیده کان؛ چومان و حاجی عمران عراق نیز هدف حملات پهپادی قرار گرفته است. خوشبختانه خبری از تلفات جانی این حملات منتشر نشده است، اما گفته می‌شود این حملات خسارات مالی فراوانی به مردم ساکن این مناطق وارد کرده است.

جمهوری اسلامی ایران طی دهه‌های بارها کردستان عراق و مناطق مرزی را راکتباران کرده و صدها تن از فعالین سیاسی اپوزیسیون را ربوده و به ایران انتقال داده و یا در شهرهای اقلیم کردستان ترور کرده است. اما اکنون به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی تصمیم گرفته است به‌طور پیگیر و جدی‌تر از گذشته به نیروهای مخالف کرد خود حمله کند. به نظر می‌رسد جمهوری اسلامی و هم‌فکرانش در اقلیم کردستان و عراق در تلاشند سناریوی سرکوب سازمان مجاهدین خلق ایران و اخراج این سازمان از عراق را تکرار کند. هرچند که موقعیت سازمان مجاهدین خلق در عراق و نیروهای کرد در اقلیم کردستان عراق بسیار متفاوت است.

یک هدف دیگر جمهوری اسلامی ایران، این است که مانند گذشته برخی احزاب سیاسی کردستان را به پای میز مذاکره بکشاند. متأسفانه برخی احزاب کرد ایرانی مستقر در اقلیم کردستان عراق در تیر ماه ۱۳۹۸-ژوئیه ۲۰۱۹، گزارش‌هایی درباره مذاکرات محرمانه چهار حزب کردستان ایران و جمهوری اسلامی منتشر شده بود.

گفته شد حزب کومله زحمت‌کشان کردستان، حزب دموکرات کردستان ایران، حزب کومله انقلابی زحمت‌کشان و همچنین حزب دموکرات کردستان از جمله سازمان‌هایی بودند که در این مذاکرات حضور داشتند.

آنچه که به نظرم در شرایط موجود مهم است این است که نیروهای کرد ایرانی در عراق نباید نسبت به مواضع دولت اقلیم کردستان عراق و حکومت مرکزی عراق خوشبین باشند. چرا که آن‌ها مانند همه حکومت‌های سرمایه‌داری جهان، به فکر منافع خود هستند. تجربه نشان داده است که به‌ویژه بارزانی حاضر است با حکومت‌های ایران و ترکیه بر علیه اپوزیسیون آن‌ها همکاری کند.

دولت اقلیم کردستان که روابط نزدیکی با تهران دارد از گروه‌های مسلح کرد ایرانی خواسته است از این مناطق علیه کشورهای همسایه و نیروهای امنیتی ایران استفاده نکنند.

تا آنجا که خبرگزاری‌ها اعلام کرده‌اند چندی پیش علی شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی از عراق خواست تا «اقدامات جدی‌تری برای اخراج این گروه‌ها از کردستان عراق انجام دهد تا ایران مجبور نباشد اقدامات پیش‌گیرانه انجام دهد.» سپس فرمانده سپاه پاسداران و وزیر اطلاعات نیروهای کرد ایرانی مستقر در اقلیم کردستان عراق را تهدید کردند.

علی شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران بعد از ظهر یکشنبه ۲۱ شهریور ۱۴۰۰ در دیدار با نخست‌وزیر عراق بر لزوم «خلع سلاح» و «اخراج سریع» سازمان‌های مسلح مخالف جمهوری اسلامی از اقلیم کردستان عراق تاکید کرد.

علی شمخانی در گفت‌وگو با مصطفی الکاظمی ضمن ابراز نگرانی از آنچه «تحركات فزاینده گروه‌های تروریستی در اقلیم کردستان» خوانده است، حضور گروه‌های مسلح را «مخل امنیت مرزهای دو کشور» دانست.

کاظمی که با همراهی هفت وزیر به تهران سفر کرده، قرار است در دیدار با مقام‌های مختلف جمهوری اسلامی ایران، درباره مسائل دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی گفت‌وگو کند. او صبح یکشنبه با ابراهیم رئیسی، رئیس دولت سیزدهم، دیدار کرد.

اسماعیل خطیب، وزیر اطلاعات ایران در سفر به آذربایجان غربی با تهدید احزاب کرد مخالف ایران در اقلیم کردستان عراق، هشدار داد که این احزاب «در صورت اخلاص در امنیت جمهوری اسلامی» با پاسخ نیروهای ایرانی مواجه خواهند شد.

اسماعیل خطیب، وزیر اطلاعات دولت رئیسی جمعه ۲۴ سپتامبر ۲۰۲۱، همچنین مدعی شد که مطابق «توافق انجام شده» با کشور عراق، احزاب کُرد مخالف ایرانی مستقر در اقلیم کردستان عراق باید «خلع سلاح» شوند.

این مقام امنیتی جمهوری اسلامی ایران در خصوص آنچه که از آن با عنوان «توافق با مقامات عراقی» یاد کرده جزئیات بیش‌تری ارائه نداده است.

در سفر سه هفته پیش مصطفی الکاظمی، نخست وزیر عراق به تهران علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران از او خواسته تا احزاب کُرد مخالف ایرانی را خلع سلاح کرده و از اقلیم کردستان عراق اخراج کند. ادعاهای وزیر اطلاعات ایران در حالی مطرح شده است که پیش از این، مسعود حیدر، مشاور رئیس حزب دموکرات کردستان عراق در گفت‌وگو با «تلویزیون العربیه» تاکید کرده بود که وجود مخالفان مسلح ایرانی در خاک کردستان عراق حقیقت ندارد.

پیش‌تر محمد حسین باقری، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ایران هم از قصد این کشور برای ادامه حملات به مواضع احزاب کرد مخالف جمهوری اسلامی در اقلیم کردستان عراق خبر داده بود.

در همین زمینه، عبدالخالق العزاوی، عضو کمیته امنیت و دفاع در پارلمان عراق دوشنبه ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۱، با انتقاد از عملکرد دولت عراق در برابر «تجاوزات» ایران به مرزهای این کشور، گفت: «دولت مرکزی قادر نیست به «تجاوزات ایران» علیه اقلیم کردستان در شمال کشور پاسخ دهد.»

به گفته العزاوی: «طرف ایرانی مدعی است که برخی اهداف نظامی در اقلیم کردستان عراق دارد و این پذیرفتنی نیست.»

خبرگزاری رسمی ایران «ایرنا» نیز دوشنبه گذشته به نقل از مجید ارجمندفر، جانشین قرارگاه حمزه مستقر در آذربایجان غربی، گزارش داد چهار مقر احزاب مخالف رژیم ایران در شمال عراق با گلوله‌های هوشمند مورد اصابت قرار گرفته و منهدم شدند.

پیش از آن، محمد پاکپور، فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران ایران، نیمه شهریورماه امسال، ضمن تهدید احزاب کُرد مخالف حکومت ایران، نسبت به هدف قرار دادن مقرهای این احزاب اخطار داده بود.

به‌دنبال آن، یگان توپخانه‌ای سپاه پاسداران ایران در ۹ سپتامبر، مواضع احزاب اپوزیسیون کرد ایران در اقلیم کردستان عراق را به‌مدت ۷ روز مورد هدف قرار داد.

خبرگزاری فارس نزدیک به نهادهای نظامی و امنیتی در مطلبی با هشدار درباره «تحرکات جدید» مخالفان مسلح در مناطق مرزی شمال غرب ایران به نقل از محمد پاکپور نوشت که مخالفان مسلح سال‌هاست جغرافیای اقلیم شمال عراق برای برهم زدن امنیت و آرامش مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران و ایجاد اذیت و آزار برای مردم ساکن در این مناطق استفاده می‌کنند و در این خصوص به دولت عراق و مسئولین اقلیم شمال این کشور تذکرات لازم داده شده است. این فرمانده ارشد سپاه پاسداران ادعا کرد: «نباید به تروریست‌ها اجازه جولان و برپائی مقر در این سرزمین برای تهدید و ایجاد ناامنی علیه ایران را بدهند و هرگونه کوتاهی و غفلت در این خصوص را مغایر حسن هم‌جواری و روابط حسنه دو کشور می‌دانیم.»

در واکنش به این اظهارات فرمانده نیروی زمینی سپاه، مرکز هماهنگی احزاب سیاسی کردستان ایران در بیانیه‌ای این تهدیدها را محکوم کرد و تهران را مسؤول هرگونه آسیب به مردم غیرنظامی و دارائی آن‌ها و سکونت‌گاه‌هایشان دانست.

بر اساس این بیانیه «تهدیدهای ایران یک ماه پیش از انتخابات پارلمانی عراق صورت می‌گیرد، چرا که در شرایط کنونی به دلیل نگرانی از عدم امکان برگزاری انتخابات آزاد و عادلانه در مناطق تحت کنترل شبه‌نظامیان قدرتمند تحت حمایت ایران برخی خواستار تحریم شدند. فعالان و نامزدها تهدید می‌شوند و ترس از تقلب وجود دارد.»

مسعود حیدر، مشاور رئیس حزب دمکرات کردستان عراق در مصاحبه با تلویزیون العربیه گفت، پاسخ به بمباران روستاها در اربیل توسط ایران به عهده دولت مرکزی بغداد است.

مشاور رئیس حزب دمکرات کردستان دوشنبه، ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۱، با بیان این‌که «تهدیدهای غیرمسئولانه» ایران نوعی بی‌احترامی به همسایگی میان عراق و ایران است، تاکید کرد: «مسئولیت بر عهده دولت فدرال است. باید به بمباران روزانه و هفتگی برخی مناطق مرزی و کشاورزان اقلیم کردستان توسط ایران پاسخ دهد.»

به گزارش العربیه، روز گذشته عبدالخالق العزاوی، عضو کمیته امنیت و دفاع در پارلمان عراق نیز با انتقاد از عملکرد دولت عراق در برابر «تجاوزات» ایران به مرزهای این کشور، گفت: «دولت مرکزی قادر نیست به «تجاوزات ایران» علیه اقلیم کردستان در شمال کشور پاسخ دهد.»

العزاوی همچنین افزود: «طرف ایرانی مدعی است که برخی اهداف نظامی در اقلیم کردستان عراق دارد و این پذیرفتنی نیست.»

اظهارات مسعود حیدر و سخنان عبدالخالق العزاوی در واکنش به تهدیدهای رئیس ستاد مشترک نیروهای مسلح ایران ایراد شده است.

گفتنی است در سال‌های اخیر حملات توپخانه‌ای نیروی‌های نظامی جمهوری اسلامی ایران علیه مواضع احزاب اپوزیسیون کرد، باعث افزایش تنش‌های مرزی در شمال غرب ایران شده است. در پاسخ به حملات توپخانه‌ای و پهبادی سپاه پاسداران، نیروهای کرد مخالف نیز در مواردی به مواضع سپاه پاسداران و عناصر آن در این مناطق حمله کرده‌اند.

حملات اخیر سپاه پاسداران در رسانه‌های داخل ایران چندان بازتاب نداشته است ولی وبسایت «مشرق نیوز» که به‌طور معمول گزارش‌هایی درباره فعالیت‌های نظامی سپاه پاسداران منتشر می‌کند، در گزارشی نوشته که هدف حملات نظامی، مقرهای گروه دمکرات کردستان عراق بوده و سه منطقه «سیده کان؛ چومان و حاجی عمران عراق هدف حملات پهبادی قرار گرفته» است.

سپاه پاسداران طی سال‌های گذشته چندین بار مواضع این گروه‌ها در کوهستان‌های اقلیم کردستان را هدف توپخانه قرار داده است.

البته در این سال‌ها گزارش‌هایی از درگیری این گروه‌ها با نیروهای امنیتی و نظامی ایران منتشر شده و نیروهای جمهوری اسلامی ایرانی هم بارها با راکت باران مناطق مرزی اقلیم را هدف قرار داده‌اند.

در دو استان سلیمانیه و حلبچه اقلیم کردستان عراق با ایران بیش از ۶۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارند و دو مرز رسمی پرویزخان و باشماق و ۴ بازارچه مرزی و مناسبات اقتصادی و اجتماعی دارند.

کردستان عراق یا اقلیم کردستان یک منطقه کوهستانی و خودمختار در بخش شمالی کشور عراق است. کردستان عراق از شرق با ایران از شمال با ترکیه و از غرب با سوریه هم‌مرز است. پایتخت آن اربیل است. نام اربیل بر اساس قاعده قلب آوایی زبان کردی با تحریف آوایی روبه‌رو شده و توسط کردها به صورت «هولیر» تلفظ می‌شود. واحد پول رایج در منطقه کردستان عراق، دینار عراق است و زبان‌های رسمی در این منطقه چند گویش نسبتاً متفاوت از زبان کردی و همچنین زبان عربی است. رئیس اقلیم کردستان عراق مسعود بارزانی است.

سرشماری رسمی از تعداد جمعیت این منطقه در دست نیست، اما آخرین برآوردهای حکومت محلی جمعیت این منطقه را حدود ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر تخمین می‌زند. در منطقه کردستان عراق علاوه بر کردها، اقلیت‌های آشوری، ترکمن، عرب، کلدانی، ارمنی و ... نیز زندگی می‌کنند.

کوه‌های منطقه کردستان عراق دارای ارتفاع متوسط حدود ۲۴۰۰ متر است. ارتفاع کوه‌های این اقلیم در نقاطی به سه هزار تا ۳۳۰۰ متر هم می‌رسد. تنها بخش‌های جنگلی اقلیم کردستان عراق در همین ارتفاعات بلند قرار گرفته‌اند. بلندترین قله در اقلیم ۳۶۱۱ متر بلند دارد. نام این کوه که در مرز با ایران قرار دارد را چیقی‌در (به کردی: کیزی دهر) و گاه هَلگورد ذکر کرده‌اند. در برخی منابع معنی نام چیقی‌در «کوه بیرونی» و در دیگر منابع معنی آن «چادر سیاه» ذکر شده است.

رودهای بسیاری از کوه‌های کردستان عراق سرچشمه گرفته و در این منطقه جریان دارند. رودهای زاب بزرگ و زاب کوچک از شرق به غرب در منطقه جریان دارند. رود دجله نیز که از ترکیه سرچشمه می‌گیرد با گذر از کردستان عراق وارد مناطق جنوبی‌تر عراق می‌شود.

بزرگترین دریاچه کردستان عراق دریاچه دوکان نام دارد. دریاچه‌های کوچکتری، چون دریاچه دهوک نیز در این منطقه وجود دارند.

بخش‌های غربی و جنوبی کردستان عراق چندان کوهستانی نیست و زمین‌های آن بیش‌تر به صورت تپه‌ماهور و دشت است. این منطقه با این وجود نسبت به دیگر بخش‌های صاف عراق سرسبزتر است.

اقلیم کردستان عراق میان نه استان واقع شده است؛ که از این میان حکومت اقلیم کردستان بر چهار استان اربیل، سلیمانیه، دهوک و استان حلبچه که از استان سلیمانیه جدا و مستقل شده است و نیز قسمت‌هایی از استان‌های نینوا و دیاله چیرگی دارد. همچنین حکومت کردستان درخواست پیوستن استان کرکوک و بخش‌های بزرگتری از استان‌های نینوا، دیاله و صلاح‌الدین و واسط را کرده است.

کردستان عثمانی، در نقشه جغرافیای امروزی در سه کشور ترکیه، عراق، و سوریه قرار می‌گیرد. سه کشور ترکیه، عراق، و سوریه پس از جنگ جهانی اول و فروپاشی عثمانی با توافق انگلستان، در سال ۱۹۲۳ تاسیس شدند.

اقلیم کردستان عراق در سال ۱۹۷۰ و در پی پیمانی میان حکومت وقت عراق و رهبران کرد عراق تشکیل شد. مبارزه برای تشکیل یک دولت مستقل کردی در شمال عراق از دوران حکومت بریتانیا در عراق آغاز شد و در سال ۱۹۶۱ توسط حزب دموکرات کردستان مصطفی بارزانی از سر گرفته شد. این روند به جنگ کردها با دولت انجامید که در سال ۱۹۷۰ با یک توافق‌نامه صلح که به کردها خودمختاری اعطا کرد، به پایان رسید. اما این توافق ناکام ماند و یک درگیری جدید در سال ۱۹۷۴ آغاز شد که به شکست سریع کردها انجامید. سال بعد، با ایجاد اتحادیه میهنی کردستان، در صفوف حزب دموکراتیک کردستان شکاف پدید آمد. در سال‌های ۱۹۸۷-۱۹۸۸، زمانی که جنگ ایران و عراق به پایان خود نزدیک می‌شد، رژیم صدام عملیات خشونت‌باری علیه کردها آغاز کرد. طی عملیات انفال نزدیک به ۱۸۲ هزار نفر کشته و بیش از ۴۰۰۰ روستا ویران شد.

سیاست «عرب‌سازی» صدام حسین هزاران نفر را در کردستان عراق مجبور به ترک خانه‌های خود و جایگزینی آن‌ها با اعراب کرد. بغداد علیه شهر حلبچه از سلاح‌های شیمیایی استفاده کرد و ۵۰۰۰ تن را کشت.

کردستان عراق بعد از جنگ خلیج فارس در سال ۱۹۹۱ عملاً خودگردان شد و قدرت‌های غربی به منظور حفاظت از کردها در برابر حملات نیروهای صدام که باعث آواره شدن صدها هزار نفر به کشورهای همسایه، از جمله ایران شد، مداخله کردند. مردم کردستان عراق در سال ۱۹۹۲ اولین پارلمان خود را انتخاب و یک دولت محلی تاسیس کردند.

زبان‌های رسمی در این منطقه زبان کردی سورانی، کردی بادینانی، و زبان عربی است. با آن حال اکثر اهالی اقلیم کردستان توانایی تکلم به زبان عربی را نیز دارند. سایر زبان‌های رایج در اقلیم کردستان عراق آشوری، ترکمنان،

ارمنی، مندائی است. بادینانی که لهجه‌ای از کردی کرمانجی است در مناطق شمالی‌تر کردستان عراق از جمله در دهوک رواج دارد و کردی سورانی در مناطق جنوب شرق از جمله اربیل و سلیمانیه رایج است.

در واقع اقلیم کردستان عراق از سال ۱۹۹۱ در زمینه‌های مختلف از دولت مرکزی عراق مستقل بوده است. در زمینه نظامی و امنیتی نیز اقلیم کردستان از استقلال قابل توجهی برخوردار است. نیروهای نظامی-امنیتی کردستان همچون، پیشمرگه، آسایش، نیروهای ویژه زیره وانی، نیروهای اطلاعاتی پاراستن و زانیاری... هیچ‌گونه ارتباطی با دولت مرکزی عراق ندارند و از لحاظ فرماندهی و اداری کاملاً تحت نظر فرماندهان خود در اقلیم هستند. به بیان دیگر دولت مرکزی عراق هیچ‌گونه سلطه نظامی-امنیتی بر اقلیم کردستان ندارد.

البته اقلیم کردستان هنوز موفق نشده که نیروهای خود را تحت یک فرماندهی مشترک درآورد و از این رو نیروهای اقلیم تحت فرماندهی دو حزب اتحادیه میهنی کردستان و حزب دموکرات کردستان هستند.

اقلیم کردستان روابط خوبی با برخی از ارتش‌های کشورهای دیگر دارد. به‌عنوان مثال، در سال‌های اخیر ارتش ترکیه اقدام به آموزش و آمادسازی نیروهای پیشمرگه «روژآوا» وابسته به حزب دموکرات کرده است. از سوی دیگر و پس از تشکیل ائتلاف جهانی علیه داعش به رهبری آمریکا، روابط نیروهای اقلیم با نیروهای ائتلاف و به خصوص آمریکا رو به پیشرفت بوده است. آمریکا در سال ۲۰۱۶ و برای اولین بار توافق‌نامه نظامی با اقلیم کردستان امضاء کرد.

ارتش آمریکا در حال همکاری با اقلیم کردستان جهت بازنگری در ساختار نیروهای پیشمرگه است. از سویی آمریکا با اختصاص کمک‌های مالی جهت تحویل سلاح‌های سنگین و نیمه‌سنگین به کردستان، موافقت کرده است. به‌عنوان مثال در آوریل ۲۰۱۷ آژانس همکاری‌های امنیتی دفاعی آمریکا اعلام کرد که سلاح‌های لازم برای تجهیز دو تیپ پیاده نظام سبک و دو گردان پشتیبانی توپخانه را در اختیار کردستان قرار می‌دهد.

تحویل این سلاح‌ها البته جزئی از توافق‌نامه بزرگ‌تری با حکومت مرکزی عراق است که طی آن سلاح‌های بیش‌تری به بغداد تحویل داده شده است.

در زمینه سیاسی نیز اقلیم کردستان از آزادی عمل زیادی برخوردار است. تقریباً تمام مقامات دولتی خارجی و نهادهای بین‌المللی که به بغداد سفر می‌کنند به اقلیم کردستان سفر کرده و با مقامات این منطقه نیز دیدار می‌کنند.

در حوزه اقتصادی اقلیم کردستان موفق شده که استقلال زیادی را کسب کند. برای سال‌ها اقلیم کردستان به‌صورت یک‌جانبه با شرکت‌های نفتی مختلف جهت اکتشاف، استخراج و صادرات نفتی همکاری کرده است. در حال حاضر اقلیم کردستان نفت خود را از طریق خط لوله نفتی به بندر جبهان در ترکیه و از آنجا به مناطق مختلف جهان صادر می‌کند. پس از تابستان ۲۰۱۴ و فروپاشی نیروهای عراقی در مقابل حملات داعش، اقلیم کردستان توانست قسمت اعظم نفت استخراجی از حوزه‌های نفتی کرکوک را نیز از طریق همین خط لوله و به‌شکل مستقل از دولت مرکزی صادر کند.

البته به دلیل عدم وضوح وضعیت قانونی این محموله‌های نفتی، دولت اقلیم کردستان مجبور به فروش آن‌ها به قیمتی پایین‌تر از قیمت بازار است.

از سوی دیگر و از سال ۲۰۱۴ دولت مرکزی عراق از ارسال بودجه به کردستان عراق خودداری کرده است، و دولت اقلیم به شکل مستقل نیازهای مالی خود را تامین می‌کند، که البته در این زمینه دچار مشکلات فراوانی بوده است. اگر چه دولت اقلیم کردستان توانسته به شکل مستقل با دولت‌های مختلف و به خصوص با شرکت‌های بزرگ بین‌المللی روابط اقتصادی برقرار کند و به‌عنوان مثال از آن‌ها پول قرض کند ولی به دلیل این‌که دولت مستقلی نیست در زمینه ارتباط اقتصادی با نهادهای مالی و اقتصادی جهانی همچون صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی با مشکل روبه‌رو است.

البته در سال‌های اخیر در مورد بودجه‌بندی توافقاتی بین اقلیم کردستان و حکومت مرکزی عراق صورت گرفت است. در زمینه سیاسی نیز اقلیم کردستان از آزادی عمل زیادی برخوردار است. تقریباً تمام مقامات دولتی خارجی و نهادهای بین‌المللی که به بغداد سفر می‌کنند به اقلیم کردستان سفر کرده و با مقامات این منطقه نیز دیدار می‌کنند. اقلیم کردستان عراق همچنین در سطح بین‌الملل، اقدام به گشودن دفاتر نمایندگی در بسیاری از پایتخت‌های جهان کرده است. این دفاتر نمایندگی علاوه بر ارائه اکثر خدمات کنسولی به شهروندان کرد عراقی مقیم خارج، کار رایزنی با مقامات دولتی خارجی را نیز به‌عهده دارند.

روابط میان جمهوری اسلامی ایران و احزاب کرد حاکم بر اقلیم کردستان عراق دارای سابقه‌ای به اندازه خود عمر جمهوری اسلامی ایران است. چرا که از همان نخستین روزهای به قدرت رسیدن جمهوری اسلامی دیدار اعضای کادر رهبری موقت حزب دموکرات با شورای انقلاب منجر به رابطه و همکاری نزدیک دو طرف شد. همین امر سبب شد تا در همان سپتامبر ۱۹۸۰ که جنگ ایران و عراق آغاز شد احزاب کرد عراقی به عنوان یک متحد در کنار جمهوری اسلامی ایران قرار گرفتند. این روابط در دهه‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ نیز همچنان ادامه یافته و از فردای سقوط صدام و تاسیس حکومت اقلیم کردستان این روابط شکل رسمی‌تری به خود گرفت.

«فاضل میرانی» دبیر کل مکتب سیاسی حزب دموکرات کردستان عراق میرانی از کهنه پیشمرگان و رهبران کرد عراقی است که دارای چند دهه مبارزه سیاسی و نظامی بوده و سال‌های چندی را نیز در ایران زندگی کرده است. وی از جمله مهم‌ترین چهره‌های تاثیرگذار سیاسی در کردستان عراق محسوب می‌شود.

وی در یک مصاحبه گفته است: «اما یک بخش بسیار مهم دیگر در رابطه با روابط و مسائل متقابل میان حکومت اقلیم و کردستان عراق حوزه امنیتی به‌خصوص امنیت و ثبات در مرزهای مشترک است در این زمینه باید تاکید کنم که یک اصل برای ما وجود دارد و آن این است که ما همواره امنیت مرزهای مشترک با جمهوری اسلامی ایران را امنیت خود می‌دانیم و همان‌طور هم که پیش از این اشاره کردم ما دنبال آن هستیم که نقشی مثبت در منطقه ایفا کنیم ما استقبال می‌کنیم در زمانی که قدرت را در آن‌سوی مرزهای ایران در دست داریم با ایران در زمینه تامین امنیت مرزها همکاری کنیم لذا همیشه در خصوص مسائل امنیتی با جمهوری اسلامی ایران گفت‌وگوهای مداوم داشته‌ایم و در این زمینه یک کمیته اختصاصی نیز داریم. طی این چند سال به‌غیر از مسائل موجود میان جمهوری اسلامی و گروه پژاک که ارتباطی با ما ندارد هیچ رخداد قابل توجه امنیتی در مرزهای مشترکمان مشاهده نشده است. مسأله دیگر به اپوزیسیون کرد ایرانی (گروه‌های کرد مخالف انقلاب اسلامی) باز می‌گردد این گروه‌ها خود به دو بخش متفاوت قائل به مشی سیاسی و یا مشی مسلحانه تقسیم می‌شوند بخشی از آن‌ها مانند حزب دموکرات قائل به فعالیت سیاسی هستند و اصلاً به‌دنبال ایجاد ناامنی و فعالیت مسلحانه در ایران نیستند آن‌ها خود را ایرانی دانسته و به‌دنبال ایجاد آشوب که هم به وطن و هم به هموطنان‌شان آسیب و ضرر می‌رساند نیستند حکومت جمهوری اسلامی هم از روندی که این گروه‌ها (عدم فعالیت مسلحانه) در پیش گرفته‌اند نسبتاً راضی است و این باعث شده است تا نوعی ثبات و امنیت برقرار شود. اما بخش دیگر به مسأله پژاک باز می‌گردد که به عقیده من این مسأله نیز قابل کنترل است در این خصوص ما تنها می‌توانیم در بخش اندکی کار کنیم اما بخش عمده دیگر بر عهده خود جمهوری اسلامی است که می‌تواند در سایه روابط دوستانه‌اش با احزاب کرد در ترکیه و عراق مسأله را حل کند البته در همین زمینه اقدامات مثبتی هم در طول یک سال گذشته انجام شده است و حال می‌بایست با تداوم این اقدامات صلح و امنیت را بیش از پیش در مرزها برقرار سازیم.»

البته در سال‌های اخیر روابط جمهوری اسلامی و اقلیم کردستان عراق به رهبری مسعود به دلیل نزدیکی بارزانی به آمریکا و اسرائیل و عربستان سعودی و ... تیره شده است.

دستگاه ضد تروریسم حکومت اقلیم کردستان عراق در اربیل روز پنجشنبه ۱۸ مارس ۲۰۲۱ طی بیانیه‌ای در واکنش به پیام توهین‌آمیز «ابو الاء الولائی» رهبر شبه‌نظامیان شیعه معروف به گردان‌های «سیدالشهداء» به مسعود بارزانی، این شبه‌نظامیان وابسته به تهران را «تروریست یزدل» توصیف کرد.

دستگاه ضد تروریسم کردستان «گردان‌ها سید الشهداء» و دیگر شبه‌نظامیان وابسته به تهران را تروریست‌هایی توصیف کرد که برای مردم «فجایعی» را به بار آورده‌اند.

دستگاه ضد تروریسم حکومت اقلیم کردستان تاکید کرد که این تروریست‌های مزدور هیچ نوع «صلاحیتی» در امور عراق یا «تعیین بودجه ندارند».

ابوالواء الولائی رهبر شبه‌نظامیان شیعه موسوم به «گردان‌های سید الشهداء»، در پیامی مسعود بارزانی رهبر حزب دموکرات کردستان عراق را «دیکتاتور» توصیف کرده و گفته است حاضر است به کمک کردها بشتابد تا به آنچه او «دیکتاتوری مسعود بارزانی» توصیف کرد، نجات دهد.

گفتنی است که «کتاب سیدالشهداء» یکی از گردان‌هایی است که از سال ۲۰۰۳ با نیروهای آمریکا در عراق می‌جنگید و از سال ۲۰۱۱ نقش موثری در جنگ فرقه‌ای در سوریه ایفا کرده است. اعضای این گردان را شیعیان عراقی تشکیل داده‌اند که به‌شدت به سپاه قدس وابسته‌اند.

از ابومصطفی خزعلی به‌عنوان فرمانده این گردان و از «ابو الاء الولائی» به‌عنوان دبیرکل این گروه نام برده می‌شود که تصاویر و اطلاعات چندانی درباره آن‌ها در دسترس نیست.

حمله راکتی و توپخانه‌ای جمهوری اسلامی ایران به مواضعی در خاک اقلیم کردستان عراق و متعاقب آن، هشدار وزیر اطلاعات دولت ابراهیم رئیسی مبنی بر اخطار به دولت عراق برای برچیدن پایگاه‌های احزاب کرد ایرانی در کردستان عراق، این سؤال را برای مردم ایران مطرح کرده است که چه اتفاق تازه‌ای سبب این تحرکات نظامی شده است؟

اولاً طبیعی است که جمهوری اسلامی ایران با نفوذی چشم‌گیری که در عراق و اقلیم کردستان عراق دارد هر از چند گاهی بر علیه نیروهای کرد ایرانی در این منطقه مانور نظامی می‌دهد و یا کادرهای کرد را ترور می‌کند.

اکنون به‌نظر می‌رسد جمهوری اسلامی ایران سعی می‌کند واقعه خروج مجاهدین خلق از عراق را این بار در کردستان این کشور علیه نیروهای مسلح کرد ایران تکرار کند. به‌همین دلیل حمله توپخانه‌ای و راکتی به داخل خاک اقلیم کردستان صورت گرفته است.

اما اطلاعات جمهوری اسلامی خبر دیگری را نیز منتشر کرده است:

در «اربیل» محل استقرار دولت اقلیم کردستان عراق یک سمینار به ابتکار اسرائیل برگزار شده است با نام «کنفرانس توافق آبراهام». هدف این سمینار دستیابی به توافقی شبیه توافق اسرائیل با امارات متحده عربی و بحرین و گشایش رسمی دفتر نمایندگی اسرائیل در اربیل بوده است. گفته می‌شود در سمینار یاد شده سران عشایر عرب عراق و برخی رهبران حزب بعث عراق نیز حضور داشته‌اند. روزنامه «یدیعیوت آهارونت» چاپ اسرائیل سران قبایل عراق شرکت‌کننده در این سمینار را ۳۰۰ نفر اعلام کرد و هدف از سمینار را عادی‌سازی روابط با اسرائیل. وزیر خارجه اسرائیل نیز برپایی این سمینار را در چارچوب یکی از موفقیت‌های دولت جدید اسرائیل برای عادی‌سازی روابط با کشورهای منطقه اعلام کرد.

در پاسخ به اعتراض جمهوری اسلامی، وزارت داخله اقلیم کردستان عراق مدعی‌ست که این سمینار بدون اطلاع این دولت تشکیل شده و دولت اقلیم نیز در آن حضور نداشته است.

البته اغلب ادعاهای سران و مقامات سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی پوچ و بی‌معنی و متناقض هستند. برای مثال به‌گفته یک مقام نظامی جمهوری اسلامی ایران، «کردستان عراق ۳۰۰ هزار هکتار زمین به «پژاک» واگذار کرده است.» او حمله به این منطقه را حق ایران می‌داند. نماینده کردستان عراق ادعای جمهوری اسلامی ایران را نادرست می‌داند.

به گفته این مقام نظامی جمهوری اسلامی ایران، دولت کردستان عراق منطقه‌ای به طول ۱۵۰ کیلومتر و عمق ۳۰ کیلومتر از خاک خود را در اختیار آن بگذارد. اگر چنین باشد، دولت «اقلیم کردستان» در ازای آنچه به دست خواهد آورد چیست؟ مگر برای کردستان عراق مهمترین مسأله به گفته مسعود بارزانی، رئیس دولت خودمختار آن، ثبات و امنیت نیست؟

در عین حال حزب دموکرات اقلیم کردستان به رهبری مسعود بارزانی، رابطه خوبی با پژاک ندارد و چنین ادعائی از بیخ و بن دروغ است.

به گزارش خبرگزاری مهر یک «مقام عالی‌رتبه نظامی» ایران مسعود بارزانی، رئیس دولت خودمختار کردستان عراق را «خائن» نامیده و گفته است به «تروریست‌ها» اجازه داده نخواهد شد با حمایت آمریکا و اسرائیل در «سرزمین عراق لانه کنند.» او تاکید کرده است که «علیه این تروریست‌ها اقدام خواهد شد و این حق برای ما محفوظ است تا مراکز تروریستی را در نواحی مرزی فوق مورد هدف قرار داده و آن‌ها را سرکوب و نابود نماییم.»

همزمان ناظم دباغ، نماینده کردستان عراق با بخش خارجی خبرگزاری ایسنا گفت‌وگو و این موضوع را تکذیب کرده است. به‌گفته او انتشار اخباری مبنی بر واگذار شدن سرزمینی به مساحت ۳۰۰ هزار هکتار از کردستان عراق به «پژاک» صحت ندارد و «کسانی دنبال برهم زدن روابط بین جمهوری اسلامی ایران و اقلیم کردستان و رهبران کرد هستند.»

به‌گفته دباغ، «بارزانی خود نسبت به واگذاری زمین به گروه پژاک حساس است و نمی‌پذیرد که زمین‌های اقلیم را این گونه تقسیم کنند.»

مسعود بارزانی، رئیس دولت خودمختار عراق «گلوله‌باران توپخانه‌ای شهروندان» کردستان را «محکوم» کرده و از کشته شدن «شماری از روستائیان، مزرعه داران و دامداران» خبر داده است.

بارزانی در بیانیه‌ای که به این مناسبت در سایت رسمی خود منتشر کرد، حملات ایران را «غیرقابل قبول» خوانده و نوشت که گروهی از ساکنان مناطق مرزی کردستان ایران و عراق بر اثر آن‌ها آواره شده‌اند. او خواست به جای ایجاد رعب و وحشت برای پیدا کردن راه حلی عملی تلاش شود.

تاکنون مقامات جمهوری اسلامی ایران در رابطه با چنین ادعاهائی هیچ سند محکم‌پسندی ارائه نداده‌اند.

از سوی دیگر سکوت سران اقلیم کردستان و همچنین حکومت مرکزی عراق هم تاکنون بیش‌تر جمهوری اسلامی ایران را براین داشته است که به تروریسم خودش در منطقه ادامه دهد.

یک مسأله مهمی که خیلی حائز اهمیت است، این است که جمهوری اسلامی ایران در شرایط کنونی می‌خواهد با وانمودکردن این مسأله که سازمان‌های مسلح کرد وجود دارند و ناامنی ایجاد می‌کنند، کردستان و منطقه آذربایجان غربی را بیش‌تر میلیتاریستی کند. در حالی که اپوزیسیون واقعی جمهوری اسلامی ایران نه تنها سازمان‌های کردی در اقلیم کردستان عراق، بلکه به‌معنای واقعی اکثریت مردم ایران و جنبش‌های اجتماعی هستند که در داخل ایران و در شهرها و نقاط مختلف ایران زندگی می‌کنند و از عملکرد و سیاست‌های این حکومت نفرت دارند.

سیاست جمهوری اسلامی ایران، سیاست انکار است و هر گونه اعتراض مردمی و جنبش‌های اجتماعی را به «بیگانگان» نسبت می‌دهد و با تمام قوا سعی می‌کند سرکوب کند.

سازمان کردستان حزب کمونیست ایران-کومله، حزب دمکرات کردستان ایران(حدکا)، حزب دمکرات کردستان(حدک)، کومله کردستان ایران، کومله زحمت‌کشان کردستان و پژاک احزابی هستند که در اقلیم کردستان عراق مستقر هستند.

در آن‌سوی مرزهای غربی ایران، در کردستان عراق، بیش از ۳۰ هزار پناجوی کرد ایرانی ساکن هستند که به دلیل مخالفت با جمهوری اسلامی ایران، امکان بازگشت به کشور خود را ندارند و در شرایط سختی زندگی می‌کنند. با این حال، جمهوری اسلامی ایران با بهانه‌هایی مختلف در صدد دور کردن آنان از مرزهای ایران است و ادعا می‌کند که سازمان‌های کرد مخالف آن، اقدام‌های نظامی خود را علیه ایران، در عراق از سر گرفته‌اند. پاکپور پیش‌تر نیز مدعی شده بود که دولت عراق مرزهای غربی ایران را رها کرده است و جمهوری اسلامی ایران در مرزها با «عناصر غیردولتی» طرف است.

در چنین شرایطی و در حالی که جمهوری اسلامی ایران با بحران‌های عدیده داخلی و منطقه‌ای و جهانی دست به گریبان است سرکوب و سانسور را شدت بخشیده و حمله به سازمان‌های کرد ایرانی مستقر در اقلیم کردستان عراق را نیز باید در این مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار داد.

هم‌اکنون ضرورت دارد که حملات جمهوری اسلامی را جدی گرفت و طوری آرایش لازم را اتخاذ کرد تا در صورت حملات مجدد کسی آسیب نبیند.

هم‌چنین موقعیت کنونی ایجاب می‌کند که نیروهای سیاسی فعال در اقلیم کردستان عراق با حفظ مواضع سیاسی و اختلافات در مورد حفظ مسایل امنیتی با همدیگر تبادل نظر داشته باشند.

نهایتاً مسأله مهمی که می‌تواند جمهوری اسلامی را زمین‌گیر کند اولاً مسأله را محدود به کردستان و مردم کرد ندانیم. به عبارت دیگر این یورش را یورش به خود و کل جنبش سراسر ایران و حتی منطقه بدانیم. دوماً اگر می‌خواهیم جمهوری اسلامی دست از تروریسم دولتی خود بردارد نیروهای سیاسی متشکل ما موظفند سازمان‌دهی یک اعتصاب عمومی در کردستان و حمایت از آن در سایر استان‌های سراسر ایران در دستور فعالیت‌های روز قرار دهند. به نظر من تنها از این طریق می‌توانیم هم ادامه یورش وحشیانه جمهوری اسلامی به اقلیم کردستان عراق و اردوگاه‌های اپوزیسیون کرد ایرانی را بگیریم و هم جنبش مردمی سراسری ایران را در جهت سرنگونی کلیت جمهوری اسلامی تقویت کنیم.

در پایان می‌توانیم تأکید کنیم که جمهوری اسلامی ایران با بحران‌های اقتصادی و سیاسی و دیپلماسی داخلی و منطقه‌ای و جهانی روبه‌روست و همین بحران‌ها جمهوری اسلامی را نسبت به آینده خود نگران کرده‌اند. در واقع تحرکات تروریستی و نظامی‌گری این حکومت ناضی از این نگرانی‌ها و خیزش‌های مردمی است. به علاوه حملات نظامی و تروریستی اخیر حکومت‌های اسلامی ایران و ترکیه علیه مخالفین سیاسی و نیروهای مستقر در مناطق مرزی کردستان عراق، سابقه طولانی دارد و اقدام جدید و منحصر به فردی نیست. اما این حملات جدید جمهوری اسلامی به اپوزیسیون کرد در اقلیم کردستان را باید جدی گرفت تا غافل‌گیر نشد. آنچه جدید به نظر می‌رسد اوضاع بحرانی منطقه است که چنین فرصت‌هایی را به حکومت‌های فاشیستی منطقه فراهم کرده است.

خروج آمریکا از افغانستان و بازگرداندن طالبان به قدرت، برنامه خروج از عراق و ضعف‌ها و بده و بستان‌های نهان و آشکار اقلیم کردستان و حکومت عراق با جمهوری اسلامی ایران، فرصت جدیدی به جمهوری اسلامی ایران و ترکیه داده است تا تروریسم و نظامی‌گری خود را در منطقه گسترش دهند.

طبیعتاً در مقابل این تعرض تروریستی دولتی نباید سکوت کرد و از هر امکان داخلی و منطقه‌ای و بین‌المللی برای وادار کردن این حکومت‌ها به عقب‌نشینی استفاده کرد. هرگونه بی‌توجهی از سوی سازمان‌های اپوزیسیون محدودنگر و فرقه‌گرا، می‌تواند نتایج ویران‌گری دربرداشته باشد.

به این ترتیب نیروهای اپوزیسیون سرنگونی‌طلب ایران نباید چشم به بند و بست حکومت‌های منطقه و... بدوزند و سیاست‌های خود را با آن‌ها هماهنگ سازند. هر نیروئی که مدعی آزادی‌خواهی و برابری طلبی و مردمی بودن است باید به مردم متکی باشد. بنابراین ضروری است فراخوان به مردم آزادی‌خواه کرد و غیرکرد و جنبش‌های سراسری جامعه ایران و منطقه داده شود و مستقیماً به نیروی مردمی رجوع گردد.

شکی نیست که اگر تروریسم دولتی و تهاجم به نیروهای مخالف، با اعتراض افکار عمومی جامعه روبه‌رو نشود این تهاجمات گسترش خواهد یافت و محدود به مناطق مرزی و اردوگاه‌های سازمان‌ها کرد نخواهد ماند و هر نیرو و جنبش اجتماعی نیز مورد تعرض قرار خواهد گرفت.

مسلم است که هر انسان و نیروی آزادی‌خواه و برابری‌طلب این تروریسم دولتی و حملات نیروهای مرتجع جمهوری اسلامی به محل استقرار احزاب و نیروهای سیاسی کردستان ایران و مردم منطقه در نوار مرزی را با صدای بلند و رسا محکوم کند و از هر طریق ممکن برای خنثی کردن این حملات تروریستی و جنایت‌کارانه جمهوری اسلامی تلاش کند. در این میان بسیار مهم است که از مردم آزاده کردستان عراق انتظار داشت تا از هر طریق ممکن به حملات وحشیانه و تروریستی جمهوری اسلامی اعتراض کنند.

یکشنبه یازدهم مهر [میزان] ۱۴۰۰ – سوم اکتوبر ۲۰۲۱